

“Ik heb gehoord dat men de kraan wou dichtdraaien omdat er een enorm waterdebiet zou zijn. Ik heb wanhopig gezocht en ik zie alleen lekkende kranen, die van tijd tot tijd een druppeltje loslaten en die lekken tengevolge van kanalen die verkalkt en verroest zijn. Ik kan alleen maar hopen dat de minister van cultuur een goede loodgieter wordt.”

(Gerard Mortier)

Het recht op theater

Op 17 en 18 januari j.l. organiseerde het Vlaams Theatercircuit, i.s.m. de Studiegroep voor Cultuurbevordering van de KU Leuven, een colloquium over het theater- en dansbeleid in Frankrijk, Nederland en Vlaanderen. Wim De Mont brengt in twee artikels verslag uit van het colloquium. De Etcetera-redactie schreef haar visie over een en ander neer.

We willen geen vrijblijvende referaten presenteren, stelde VTC-directeur Guido Minne in zijn inleiding tot het colloquium, we willen het niet houden bij wat steriel gejammer. Het colloquium moet leiden tot een “morele resolutie” en dient de start te zijn van een brede publieke discussie. Gemeenschapsminister van cultuur Patrick Dewael, nog volop ondergedoken in zijn zelfopgelegde studieperiode, vaardigde twee medewerkers af: Johan Huys (adviseur Schone Kunsten) en Eddy Frans (adjunct-kabinetschef). Van de dertien leden van de Raad van Advies voor de Toneelkunst (RAT) waren er drie: voorzitter Piet Jaspert, ondervoorzitter (en joernalist) Hugo Meert en Warandedirecteur Eric Antonis. A part ça waren een paar honderd belangstellenden komen opdagen.

De indeling van de referaathouders (drie kunstenaars, drie theoretici en drie mensen “uit de praktijk” die praatten over resp. “verzuchtingen van kunstenaars t.o.v. een kunstbeleid”, “mogelijke fundamenten voor een cultuurbeleid” en “modellen tot beleidspraktijk”) leek mooi op papier, maar het aantrekken van referaathouders op basis van enkele concrete items ware efficiënter geweest, want wat de referaathouders nu wisten te vertellen, was niet altijd van hetzelfde niveau.

Van bij het begin van het colloquium werd de indeling trouwens doorbroken door de noodgedwongen vervanging van de Fransman Léo Standard (een medewerker van choreograaf Jean-Claude Gallotta)

door diens landgenoot Philippe Tiry. De op de vooravond opgetrommelde directeur van de “Organisation Nationale de Diffusion Artistique” had een en ander nauwelijks kunnen voorbereiden en babbelde losjes over (de voordelen van) de gedeeltelijke decentralisatie van het Franse cultuurbeleid onder (nu alweer ex-) minister van cultuur Jack Lang. Vóór hem waren regisseurs Pol Dehert (ARCA-NET, Gent) en Jan Joris Lamers (Maatschappij Discordia, Amsterdam) aan het woord geweest. Dehert in een naïef-optimistische, weinig gestructureerde, explosief bedoelde woordstroom, waaruit een pleidooi voor de eigenheid van het theater ten opzichte van de audio-visuele kunsten te onthouden viel.

Jan Joris Lamers sprak afgemeten en nuchter, in een bijna Discordiaanse stijl, over de teloorgang van het Nederlandse repertoiretheater (“niemand is nog geïnteresseerd in het maken van repertoiretheater”) en over de situatie van de steeds mobiele, subversieve kunstenaar die moet optornen en blijven optornen tegen een logge overheid.

De tweede dag was Bernard Favre d'Arcier, artistiek raadgever van (eveneens ex-) premier Laurent Fabius, als eerste aan de beurt. Hij benadrukte het belang van een goed beheer in de kunstsector: de verantwoordelijke van een artistiek centrum staat tussen de kunstenaar en de financiële bronnen. Een goed financieel beheer (met een redelijk percentage aan eigen inkomsten en sponsorgeld naast overheidssteun) is even belangrijk als het verdedigen

en promoten (marketing?) van de kunstenaars.

De bureaucratie mag niet overheersen. Dat was zowat de kern van het betoog van Cas Smithuizen, secretaris van de Amsterdamse Kunststraad. Smithuizen pleitte voor een meer rechtstreeks contact tussen de kunstenaars en de beleidsmensen: een Kunstparlement (ook voorgesteld door Lamers), een Kunststraad naar Amsterdams model, moet door de Nederlandse Tweede Kamer om advies gevraagd kunnen worden, niet langs de minister om, maar rechtstreeks. Allerlei gekonkel en administratieve omzwervingen kan daarmee worden vermeden of beperkt.

Les subventions ne sont pas un abonnement

UIA-theaterwetenschapper Carlos Tindemans bouwde zijn betoog uit rond drie basisstellingen: het recht op theater (met aansluitend daarbij: een theaterinstituut, een archief- en documentatiecentrum, een theatermuseum), de vraag naar deskundigheid (van de overheid en haar adviesorganen) en de afwijzing van sponsoring (wegens de fundamenteel kritische houding van “goede” kunst).

De strikt theoretische maar duidelijk gefundeerde beschouwingen van Tindemans kregen een pragmatisch tegengewicht in het referaat van Robert Abirached, ambtenaar